

Inimeste ja loomade suhted

Mare Kõiva

ESF 6824

2002. aasta küsitlus ja intervjuud, netimaterjal

Kuidas suhtud linnas kasside ja koerte vm loomade pidamisse?

Kuidas suhtud neisse, kes söödavad kodutuid kasse?

Milliseid kogemusi pakub loomaga/linnuga suhtlemine lapsele?

Kas lemmikloom asendab inimest?

Kui vanal lapsel lubaksid Sina koera võtta?

Milliseid koduloomi ja kui palju Sa ise soetaksid?

Mida arvad naabri koerast?

Kas koduloom on staatuse sümbol?

Lemmikloomad 1995

1995. aastal oli 50 % Inglismaa perekondadest on vähemalt ühe kodulooma omanikud.

5,2 miljonil perel koer,

4,8 miljonil perel kass,

2,7 miljonil kalad kalad,

0,8 miljonil viirpapagoi

1997. aastal Iirimaa umbkaudu samasugune lemmikloomade proportsioon

Kellel on loomad

Kõige olulisemad eeldused:

laste olemasolu perekonnas
peres on üle nelja liikme

vanemate suhtumine loomadesse määrab loomade
olemasolu ja suhted nendega.

Loomaomanikud on sagedamini alla 65-aastased
inimesed, pigem abielus kui vallalised või lesed.

(Lemmikloomatooidu assotsiatsioon 1996).

Lemmikloomade vahelised suhted

Inimese looma suhete mõjutajad

Sugu

vanus

lemmiklooma olemasolu nooruses

elukoht

vanemate suhtumine loomadesse

usk

rahvus

S. Kellert loomadesse suhtumisest

Meeste ja naiste emotsionaalne ja kognitiivne suhe loomadesse on erinev:

utilitaarne suhtumine (praktiline ja materiaalne väärtus keskne)

domineeriv käitumine (kontroll looma üle, sport ja sportlikkus)

antropomorfiseerimine

hõivatus loomakaitse ja -varjupaikade tööga
moraliseeriv (ekspluateerimise vastased) ja humanistlik lähenemine (sentimentaalsed ja nostalgilised suhted)

Emotsionaalsus, selts, kasvatuslik eesmärk
Mälestused lapsepõlvesõbrast, hoolitsetav-hoolitseja,
peremehetunne, karistamine

8 aastat tagasi suri minu vahval naabrimehel abikaasa.

Sellel abikaasal aga oli hästi armas koerake, kes naisega alati igal pool kaasas käis. Pärast abikaasa surma leidis naabrionu, et koer tuleb magama panna, sest tema ei suuda koera ilma naiseta välja kannatada.

Arsti juures aga selgus, et koer ootab poegi ja süst jäi tookord tegemata. Kuu aja pärast saigi koerake ühe poja ja suri ise pärast sünnitust. Naabrionu aga ärkas uuele elule, tal oli nüüd ju "emme", taas oli tal keegi kelle eest hoolitseda!!

Kutsikale õmmeldi kiiremas korras terve garderoob - mütsid, mantlid, vestid: punased, sinised, rohelist, kirjud... Lasti ehitada voodi, osteti mänguasjad.

8 aastaga ei ole olukord muutunud: "emme" suhtleb oma "lapsega" ikka veel pudikeeles, õmbleb talle riideid, käib igasugu üritustel. Tahtis isegi koera sünnipäeva McDonaldsis pidada...

Loomad nende endi pärast. Loomade elu on inimese omale väga sarnane. Loomade suhted on sama keerukad kui inimeste omad. Nende intelligentsus, suhtlemisoskus, iseloom, tervis sama kirev kui inimestel.

turn

See on üks esimesi pilte Turnist üldse. Tehtud 2003. a kevadel, kui meiegi majapidamisse ilmus lõpuks selline tehniline suursaavutus nagu digifotokas

Selle pildiga oli Turn millalgi ka zoo.ee kuu lemmik.

Turn oli pildi tegemise ajal juba rohkem kui poolteist aastat vana (keskealine rotiproua).

© nuu rotid

turn

Turni ostime 2001 aasta suvel Keskturult sõbraks meie esimesele lemmikrotile, kelle nimeks oli lihtsalt Rott ja kes oli siis umbes aastane. Paraku olime rotipidajatena alles nii algajad, et tutvustamisest ei tulnud midagi välja. Tagantjärele tean ma muidugi, mis me valesti tegime ja usun, et neist oleks suurepäraseid sõbrad saanud, kui meil vaid rohkem julgust ja teadmisi oleks olnud. Nii nad elasidki Rotiga kõrvuti puurides kuni Rott 2002 aasta talvel väikeste rõõmsate rottide paradiisi rändas...

Väike Turn oli üks igavene turnija. Esimesed päevad meie juures veetis ta kõige kõrgemal kohal, kuhu ta parajasti ligi pääses - kas siis kellegi peas või tundide kaupa puuri kõige ülemises nurgas rippudes.

Pildil on Turn 2003. a suvel oma puuris võrkkiiges. Turni esimene võrkkiik oli tegelikult lihtsalt üks minu vana särgike, mis oli traadi abil puuri lakke riputatud. Rotipidamise üks tore külg ongi see, et neile on võimalik väga odavalt ja käepäraste vahenditega silmnähtavalt palju rõõmu valmistada.

turn

Nescafe
üllatusekarbist sai
Turnile suurepärase
onni. Pildil on ta
seda juba pisut oma
maitse järgi
redisainida
jõudnud.

© nuu rotid

KINGITUSEKS - kohvitass.

turn

Suviti jalutame rottidega vahel rōdul. Kui esmakordselt seda tegime, suutis vanaldane ja tūsedapoolne Turn mōōda paneelmaja paneelivahet viienda korruse kōrgusel jalutama minna. Ma imestan siiani, et mu juuksed sellest hetkega halliks ei lāinud. Rōdul toimus ka Turni esimene ja seni viimane kohtumine varblasega.

© nuu rotid

turn

© nuu rotid

2003. aasta kevad-suvel, peaaegu 2-aastasena, otsustas Turn, et aitab küll terve ja rõõmus rott olemisest.

Ühel päeval hakkas mulle tunduma, et loomake vilistab hingates kahtlaselt ninaga. Saime arsti juures küll süsti, mis mõneks ajaks aitas, kuid kohe varsti hakkas vilistamine jälle peale. Olles ise internetist pisut teadmisi kogunud otsustasin arsti vahetada ja pikapeale saime selle haiguse mõneks ajaks kontrolli alla. Uus hoog kordus alles 2004. a kevad-talvel.

Umbes samal ajal - 2003 suvel tekkis esimene kahtlus, et Turni jalgadega ei ole kõik päris nii nagu peaks. Algas kõik sellest, et Turn lohistas kõndides saba enda järel mitte ei hoidnud põranda kohal nagu rotid tavaliselt. Järgmisena märkasin raskusi tagajalgadele püstitõusmisel; täistallal jooksmist. Tagakeha halvatus on aasta jooksul aegamisi süvenenud, teistega koos suurde puuri Turni enam panna ei julge, sest ülemiselt korruselt alla veeremine ei tundu pool-halvatud loomale just ohutu. Kahjuks ei ole võimalik seda haigust mingilgi moel taanduma sundida.

2003. aasta lõpus hakkas Turn kiilanema. Karv jäi laiguti ikka hõredamaks ja hõredamaks, kuni kadus kohati hoopis. Sai jälle arstil käidud, kuid parasiite ega mingit muud põhjust ei leitud. Vanurite asi...

turn

Makaronide nimel on Turn veel vanaski eas nõus võitlema!

Juunis 2004 pidasime Turni 3. sünnipäeva. Veel nädalake enne seda olin rõõmsalt hõisanud, et loomake on juba nii vana, aga õnneks ühtki kasvajat veel ei ole... Kaks päeva hiljem avastasin kahtlase mügeriku Turni parema külje peal. Algul täiesti pehme kühm kasvas päevadega. Arst avastas läbivaatusel veel teisegi moodustise ühe rinnanäärme juures.

© nuu rotid

turn

Kõhklesin pikalt. Liiga pikalt. Ühest küljest tahaks ju teha, mis teha annab, teisalt oli siiski tegemist juba eaka loomaga, kes poolhalvatuna kindlasti elust enam seda mõnu ei tunne, mis kunagi nooruses. Lisaks veel narkoosi ja operatsiooniga seotud riskid ja ebameeldivused.

Turn aga oli endiselt särasilmne ja lõbus. Käisime operatsioonil.

Hetkel on haavad juba paranemas, kuid uus kahtlane muhk ei lasknud end kaua oodata...

